

Odsotnost od pouka kot najpomembnejši zgodnji znak stiske – zakaj je ključen?

Odsotnost od pouka, zlasti če je neupravičena, se po vsej Evropi obravnava kot najznačilnejši zgodnji znak stike, ki napoveduje kasnejši osip. Deloma je odsotnost od pouka tako pomembna zato, ker jo je lahko spremljati in meriti za posameznega dijaka, prav tako pa je mogoče zanjo uvesti dobro ciljno usmerjeno ukrepanje. Zato spremljanje, kaznovanje in dokumentiranje odsotnosti od pouka jasno ureja zakonodaja, poleg tega pa so tudi morebitne finančne posledice pod zakonskim nadzorom. Še en razlog za pomembnost odsotnosti od pouka je dejstvo, da višja stopnja odsotnosti od pouka pomeni tudi večjo verjetnost osipa, kar so dokazale raziskave. V oceni, opravljeni v ZDA, so navedene natančne številke te povezave. Po mnenju strokovnjakov je že na začetku srednje šole jasno, kdo je potencialni osipnik: če je dijak neopravičeno odsoten od pouka več kot en teden v prvem semestru, obstaja velika verjetnost, da ne bo zaključil srednje šole.

Dodatna literatura v angleščini:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Heppen, J. B., Bowles Therriault, S., (2008): *Developing Early Warning Systems to Identify Potential High School Dropouts*. American Institutes for Research.
http://www.betterhighschools.org/pubs/ews_guide.asp p. 3.

Kako se odsotnost od pouka dokumentira?

Statistika odsotnosti od pouka je v številnih državah eden glavnih kazalnikov na ravni šol. Odsotnost od pouka se spremlja povsod, vendar se države razlikujejo po tem, kateri odgovorni organ zbere vse informacije. Tako imajo denimo v madžarskem sistemu razredniki in ravnatelji ključno vlogo, prav tako lokalna uprava ali centri za družino in otroško skrbstvo ter skrbniški organi. Vsi imajo tudi možnost za širjenje informacij o primeru. Drug primer je dobro zasnovani nizozemski sistem, kjer uporabljajo spletno platformo za spremljanje izostanka od pouka. Te informacije so neposredno na voljo odgovornemu občinskemu strokovnjaku, ki obišče družino, ko dijak preseže določeno mejo odsotnosti od pouka.

Na Irskem in v Združenem kraljestvu obstaja ločen sistem za preprečevanje in spremljanje osipa v šolah. V okviru sistema deluje ustanova, ki je namenjena spremljanju odsotnosti od pouka v vsaki šoli in zbira letna poročila ustanov.

Dodatna literatura v angleščini:

Reducing early school leaving: Key messages and policy support Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving November 2013
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Kateri so glavni vzroki za velik obseg odsotnosti od pouka?

Sama odsotnost od pouka ni vzrok, temveč pomemben znak, pokazatelj na neko dogajanje v ozadju. V večini primerov je to krizna situacija, ki izvira bodisi iz družinskih okoliščin bodisi iz socialnega položaja, denimo dejstva, da mora dijak poleg šole tudi delati. Včasih dijaki ne vidijo perspektive za prihodnost, zato izgubijo motivacijo za učenje.

Drugi pomembni vzroki so nizek učni uspeh v šoli, socialna izključenost ali pomanjkanje varnega okolja.

Dijaki potrebujejo podporo, vendar ne le kaznovanje ali pravne sankcije, saj slednje ne pomagajo odpraviti globljih in pravih vzrokov za neželeno vedénje. Za učinkovito pomoč je nujno sodelovanje strokovnjakov iz različnih sektorjev.

Skupine, za katere še posebej obstaja tveganje za odsotnost od pouka

Glede na raziskave in izkušnje je nevarnost visoke stopnje neupravičene odsotnosti od pouka največja pri dijakih, ki so stari med 15 in 18 let ter so deležni manjšega nadzora s strani staršev.

Dijaki, ki niso del večinske družbe, se pogosto spopadajo s številnimi težavami. Mladostniki iz etničnih manjšin ali s priseljenskim ozadjem so bolj izpostavljeni tveganju revščine in diskriminacije, ki jih ovirata na njihovi učni poti. Dijaki s posebnimi potrebami in invalidi so še zlasti izpostavljeni, saj jim življenjske okoliščine otežujejo kakovostno udeležbo v izobraževanju. Za te dijake socialno varnost

velikokrat zagotavljajo obšolske dejavnosti, kar lahko povzroči oziroma povečuje njihovo odtujenost od socialne skupnosti v šoli.

Dodatna literatura v angleščini:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Dober primer: Nizozemska

Nizozemska je odličen primer, kjer se z zgodnjim opuščanjem šolanja spopadajo tako s sistemskim pristopom kot s preprečevanjem in ukrepanjem na praktični ravni. Leta 2003 je bila sprejeta politična odločitev, ki je pripomogla k velikemu zmanjšanju stopnje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja. Ta celoviti sistem temelji na doslednem upravljanju in spremljanju osipa skupaj s podpornim mehanizmom. Po neupravičeni odsotnosti od pouka učitelji nemudoma stopijo v stik s starši. Od leta 2009 upravljajo elektronski sistem, ki dokumentira odsotnost od pouka skupaj z vzrokom neposredno po tem, ko j se je odsotnost zgodila. Pri tem dokumentiranju ima vlogo vsak učitelj. Če je v obdobju 4 tednov dijak odsoten od pouka 16 ur, podatke prejme strokovna služba na lokalni upravi, ki obišče družino in ji zagotovi podporo. Namen obiska družine in drugih ukrepov niso kazenski ukrepi, ampak želijo v prvi vrsti zagotoviti celovito podporo družini in dijaku in ne kazensko ukrepati.

Dodatna literatura v angleščini:

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Strand, M. A-S., Granlund, M. (2013): *The School Situation for Students with a High Level of Absenteeism in Compulsory School: Is There a Pattern in Documented Support?* Jönköping University. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00313831.2013.773561>

[brochure about the Dutch approach:
http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2012/2012026_OCW_VSV_UK-
versie_VSV_beleid_LR_internet.pdf](http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2012/2012026_OCW_VSV_UK-versie_VSV_beleid_LR_internet.pdf)

oznake: znaki stiske, odsotnost od pouka, zbiranje podatkov, vzroki za osip

<<< Disclaimer >>>

This material was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. For more information visit this site: <http://crocoos.tka.hu>.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. This material can be found on the project website: <http://crocoos.tka.hu>.

CroCooS Resource Pool elements by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

